

Wskazówki dla seminarzystów piszących prace dyplomowe

Szanowni Państwo!

Proszę zapoznać się z poniższymi informacjami

Tekst wykorzystuje pewne treści z Niezbędnika seminarzysty opracowanego przez dr Marcina Skindera z Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego oraz wybór materiałów online np. <https://www.pracedyplomowe.edu.pl/rodzaje-prac-dyplomowych.html>

Z poważaniem
dr Agata Jaroszek

Wyróżnia się **trzy rodzaje prac dyplomowych:**

- *teoretyczne (opisowe)* - to udokumentowane prezentacje teorii analizowanego tematu (opracowania określonej koncepcji lub teorii naukowej). Prace teoretyczne bazują na specjalistycznej literaturze.

Poprzez pisanie właśnie takiego rodzaju 'dzieła', Student, ma okazję wyrazić swoją znajomość - teoretycznych zagadnień związanych z tematem pracy oraz znajomość literatury przedmiotu. Prace opisowe, najczęściej uogólniają i porządkują wiedzę, która była już wcześniej zaprezentowana.

- *empiryczne (badawcze)* - polegają na przeprowadzaniu własnych badań w terenie i zbieraniu unikalnych materiałów (pozwalają na odkrycie czegoś nowego). Opierają się na bezpośrednim kontakcie z rzeczywistymi osobami i zjawiskami natury. Na podstawie uzyskanych materiałów empirycznych - opisuje się zjawiska, fakty oraz poddaje się je odpowiedniej klasyfikacji i systematyzacji. Celem takiego opisu jest ukazanie genezy zjawisk i czynników, które wpływają na ich przebieg.

- *przeglądowe* - opierają się, przede wszystkim, na analizie porównawczej literatury, która dotyczy określonego problemu. Zatem tego rodzaju prace, to przeanalizowane wyniki badań

innych autorów i ich krytyczna ocena. Prace przeglądowe, polegają na usystematyzowanym i wszechstronnym przeglądzie publikacji - w języku polskim, a także w językach obcych.

Prace dyplomowe, mogą stanowić połączenie, syntezę - zarówno pracy opisowej, jak i pracy badawczej (dotyczy to np. pracy magisterskiej).

Praca magisterska, podzielona jest właśnie na dwie części:

- *teoretyczną* - opierającą się na teorii dotyczącej zjawiska, które będzie badane.
- *empiryczną* - będącą opisem zgromadzonego materiału badawczego.

KIEDY ZACZAĆ PISANIE PRACY DYPLOMOWEJ?

Kiedy należy zacząć pisanie pracy licencjackiej, pracy magisterskiej...?

Odpowiedź będzie dla Ciebie zaskakująca, a mianowicie - warto już o **tym pomyśleć na pierwszym roku studiów** 😊

Dlaczego? Ponieważ dzięki temu rozpoznasz **wcześniej - własne zainteresowania**, a tym samym zarysuje Ci się w głowie, delikatny *obraz Twojej pracy magisterskiej* lub innej pracy naukowej - z którą przyjdzie Ci się zmierzyć. Przy okazji ujawnią się Twoje mocne strony, które ułatwią Ci późniejsze *pisanie pracy* (np. pracy licencjackiej) oraz słabe strony, które pokażą Ci, czego się będziesz jeszcze musiał/a nauczyć i co w sobie (np. w swoim pisarskim warsztacie) udoskonalić oraz poprawić.

Poza tym, należy już znacznie wcześniej - zapoznać się z metodami naukowymi, co wpłynie na późniejsze, następujące zdolności: umiejętność posługiwania się tymi metodami, na **poznanie sposobów niezbędnych do rozwiązywania problemów naukowych** oraz sposobów badawczego docierania do prawdy i przedstawiania jej poprzez teorię/pojęcia, a także na *umiejętność planowania badań* (**odnosi się to - do prac badawczych/eksperymentalnych, np. prac magisterskich**). Należy również dużo wcześniej - **kształtować swoje umiejętności pisarskie**, co w przyszłości wpłynie na *jakość pracy dyplomowej*, zdolność łączenia ze sobą faktów i krytycznego myślenia oraz na samą szybkość jej powstawania.

Wcześniejsze rozpoczęcie pisania pracy licencjackiej, pracy magisterskiej czy też innego rodzaju pracy dyplomowej, zwiększy Twoje szanse na ukończenie jej w terminie.

Podsumowując - nie odkładaj pisania pracy dyplomowej na ostatnią chwilę. Istnieje wtedy ryzyko, że nie będą one spełniały wszystkich wymogów - stawianych pracom dyplomowym, co może ostatecznie wpłynąć na wysokość oceny - uzyskiwanej na obronie.

CO POWINNO POPRZEDZIĆ PROCES PISANIA ...pracy licencjackiej, pracy magisterskiej...?

Proces pisania pracy dyplomowej muszą poprzedzać *wstępne przemyślenia na temat zbierania materiałów*, na których to *każda praca licencjacka czy też praca magisterska* muszą się opierać. Oczywiście osobiste przemyślenia i refleksje są równie ważne (czy to jeśli chodzi o pracę licencjacką, pracę magisterską czy innego rodzaju pracę dyplomową), ale **muszą się zawsze odnosić lub wynikać ze wszelkich materiałów naukowych (książek, czasopism, itp. ...)**, które są opracowywane przez specjalistów z danej dziedziny.

Zatem, **zanim przystąpisz do pisania pracy licencjackiej lub innej - musisz wiedzieć o czym pisać oraz mieć o czym pisać.**

Dlatego właśnie, **zaczynij od uporządkowania swoich myśli i preferencji pisarskich** (pomyśl na jaki temat, pisałoby Ci się: łatwo, lekko i przyjemnie) oraz zastanów się nad tym, co Cię najbardziej interesuje i o co chciałabyś/łbyś dokładnie - zawrzeć w swojej pracy licencjackiej czy też pracy magisterskiej. **Nie warto na pewno pisać o czymś - wbrew sobie, co nas (mówiąc potocznie) po prostu 'nie kręci'.**

Pisanie o czymś, co nas kompletnie nie interesuje; wiąże się tylko z niepotrzebnym stresem i do tego zajmuje bardzo dużo czasu.

Jeśli już wiesz, co chciałabyś/łbyś zawrzeć w swojej pracy dyplomowej, to przejdź *do etapu sprawdzania materiałów do pisania.*

Błędne jest myślenie, że sprawdzanie takich naukowych treści, powinno odbywać się dopiero od momentu zaakceptowania tematu (przez Twojego promotora). Nic bardziej mylnego.

Należy to już zrobić wcześniej! Dlaczego? **Przede wszystkim po to, aby dowiedzieć się czy istnieje dostateczny zasób publikacji i wszelkich źródeł - z dziedziny, która Cię interesuje.** Takie wcześniejsze poszukiwania materiałów naukowych, często uwidaczniają, że

jest ich zbyt mało (np. w zbiorach bibliotecznych; a w księgarniach i w Internecie - są wręcz nie do zdobycia). **W takiej sytuacji nie należy poruszać tematu, którego nie będziesz mogła/mógł podeprzeć na wiarygodnej i naukowej wiedzy.**

Należy także zwrócić szczególną uwagę na dostępność materiałów źródłowych, ponieważ zdarza się, że (z uwagi na ich unikalność) nie są one ogólnie dostępne; a jeśli nawet są osiągalne, to często w nieznanym nam językach.

Warto także zdawać sobie sprawę z faktu, że **jeśli zamierzasz dokonać analizy działalności samorządów bądź firm**, to należy do tego podejść niezwykle ostrożnie. Sprawdź wtedy wcześniej czy nie będziesz miała/ł - problemów z uzyskaniem potrzebnych Ci danych. Zdarza się bowiem, że niektóre firmy niechętnie ujawniają informacje o swojej działalności.

Poniższe wskazówki mają charakter informacyjny i należy odpowiednio je dostosować do tematu i celu pracy licencjackiej/magisterskiej.

Tekst główny pracy - zawiera szczegółowe rozwinięcie tematu, przedstawienie faktów, analizy, opisy ankiet i sondaży, wyjaśnienie tezy, odpowiedzi na główne pytania i problemy badawcze.

Jeśli chodzi o liczbę stron jest to tylko ogólna wskazówka - osnowa (ok. 60 stron 3x20 stron – licencjacka lub -mgr 4x20 stron).

Jakość się liczy nie ilość!!!!

Struktura pracy dyplomowej

Wprowadzenie/wstęp powinny zawierać:

- wyjaśnienie tematu i **przedmiotu** pracy;
- **uzasadnienie wyboru tematu** (np. potrzebę aktualizacji dotychczasowej wiedzy, luki w dotychczasowej wiedzy, etc.)
- **cel teoretyczno-poznawczy**(co chcemy wykazać i w jaki sposób, dlaczego)
- **cel praktyczno-wdrożeniowy** (zasygnalizowanie propozycji własnych i praktycznych rozwiązań, które potem rozszerzacie w uwagach końcowych)

- **problem badawczy** w formie pytania: np. jakie działania podejmują jednostki samorządowe w celu rozwiązania problemów osób niepełnosprawnych i czy są one skuteczne i efektywne?
- **Hipoteza:** działania jakie podejmują jednostki samorządowe w celu rozwiązania problemów osób niepełnosprawnych nie są skuteczne i efektywne (w uwagach końcowych literalnie potwierdzamy tę hipotezę bądź zaprzeczamy),
- wskazanie istotnych dla pracy problemów (dostępność literatury i informacji dotyczących przedmiotu),
- wykorzystanie źródeł: książki (**druki zwarte**), czasopisma (**druki ciągłe**), dokumenty prawne (akty normatywne, deklaracje, strategie, etc.)
- wykorzystane **metody i techniki badawcze** (w naukach humanistycznych najczęściej metoda opisowa i obserwacji bądź monograficzna, analiza instytucjonalno-prawna oraz techniki statystyczno-graficzne i tabelaryczne), skąd ta metoda? Musi być podane źródło np. A. Chodubski....
- charakterystyka rozdziałów (krótkie streszczenie).

Pomocne wyrażenia:

W pracy zawsze literalnie piszemy: **Przedmiotem pracy** jest, **W uzasadnieniu wyboru tematu** chciałbym wskazać, że..., **Celem teoretyczno-poznawczym pracy** jest..., **celem praktyczno-wdrożeniowym** pracy jest..., **problem badawczym** w pracy jest..., **Hipotezą** pracy jest..., w pracy wykorzystano **druki zwarte** tj: (5 przykładów ale bez opisu bibliograficznego np. w pracy wykorzystałem książkę Marcina Skindera o polityce społecznej, w której znalazłem interesującą koncepcję multiindukcji kwestii społecznych oraz książkę Anny Folgier o ekokwestii, w której... itd.), to samo z **drukami ciągłymi**. Dodatkowo w pracy wykorzystałem metodę np. **monograficzną**, którą opisał Jerzy Apanowicz lub Adam Chodubski w książce takiej i takiej.

Trzy lub cztery rozdziały z podziałem na mniejsze jednostki redakcyjne

Podział pracy licencjackiej czy też innej pracy dyplomowej - na konkretne rozdziały i podrozdziały oraz ich tytułowanie, ułatwia uporządkowanie treści takiej pracy i uwidacznia odwoływanie się do poszczególnych teorii.

Tekst każdej pracy dyplomowej należy podzielić na części opatrzone tytułami/nagłówkami (w celu ukazania wyraźnej struktury pracy licencjackiej,

pracy magisterskiej czy też pracy inżynierskiej; a tym samym uzyskania klarowności i przejrzystości treści). Działa to w ten sam sposób, jak na przykład - kiedy otwieracie gazetę, to na samym wstępie zwracacie uwagę na wytłuszczony, powiększony i pogrubiony nagłówek. Wicie wtedy, co jest najważniejsze w całym tekście, co on mniej więcej zawiera i od czego rozpoczniecie jego czytanie

* Zatem pamiętajcie o tym, aby kolejne elementy pracy dyplomowej - wyróżniać za pomocą pogrubionych i/lub powiększonych tytułów (jest to właśnie najlepszy sposób na oddzielenie poszczególnych jednostek tekstu i na zwrócenie uwagi na jego najważniejsze elementy).

Przykładowo - poprawny podział na rozdziały, podrozdziały i paragrafy w pracy dyplomowej; może wyglądać następująco:

Rozdział I. Problematyka badań w świetle literatury przedmiotu

1.1. Podrozdział (Tytuł)

1.2. Podrozdział (Tytuł)

1.2.1. Paragraf(Tytuł)

1.2.2. Paragraf(Tytuł)

1.2.3. Paragraf(Tytuł)

1.3. Podrozdział (Tytuł)

1.3.1. Paragraf (Tytuł)

1.3.2. Paragraf (Tytuł)

1.4. Podrozdział (Tytuł)

1.5. Podrozdział (Tytuł)

Rozdział II. Założenia metodologiczne i organizacja badań własnych

2.1. Podrozdział (Tytuł)

2.2. Podrozdział (Tytuł)

2.3. Podrozdział (Tytuł)

Rozdział III. Analiza i interpretacja wyników badań własnych

3.1. Podrozdział (Tytuł)

3.2. Podrozdział (Tytuł)

3.3. Podrozdział (Tytuł)

3.3.1. Paragraf (Tytuł)

3.3.2. Paragraf (Tytuł)

3.3.3. Paragraf (Tytuł)

Rozdział IV. Tytuł

4.1. Podrozdział (Tytuł)

4.2. Podrozdział (Tytuł)

4.3. Podrozdział (Tytuł)

Uwagi końcowe mogą zawierać:

1. wnioski z przeprowadzonych badań i analiz,
2. wskazanie możliwych rozwiązań problemu,
3. możliwości kontynuacji badań, czyli co można jeszcze zbadać a nie starczyło na to czasu,
4. informacje czy teza została potwierdzona,
5. wskazywać ewentualne trudności merytoryczne zaistniałe w trakcie realizacji pracy,
6. czy ostatecznie spełniony cel teoretyczno-poznawczy i praktyczno-wdrożeniowy (proponując własnych i praktycznych rozwiązań w uwagach końcowych),
7. Odpowiedź na pytanie badawcze (problem badawczy w formie pytania),
8. Czy hipoteza się sprawdziła czy nie i dlaczego?